

OPPIVELVOLLISUUDEN LAAJENTAMINEN

VALTAKUNNALLISEN
TYÖPAJAYHDISTYKSEN
NÄKEMYKSET

VALTAKUNNALLINEN
TYÖPAJAYHDISTYS

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) on ottanut kantaa hallitusohjelmassa olevaan oppivelvollisuuden laajentamiseen. Näkemykset tarkentuvat, kun hallitusohjelman kirjausta aletaan toteuttaa.

Oppivelvollisuusiän pidentäminen Rinteen hallituksen

hallitusohjelmassa^[1]

Rinteen hallituksen hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on, että *"koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy"*. Tavoitteen toteuttamisen erääksi keinoksi on nostettu: *"Varmistetaan, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen"*. Tämä merkitsee sitä, että **oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen vuodesta 2021 lähtien**. Hallitusohjelman mukaan **"rakennetaan oppivelvollisuuden sisään rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin, esimerkiksi kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus, valmentavat koulutukset"**. Hallitusohjelmassa todetaan, että oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.

Hallitusohjelmassa kuvataan, että valmistelun yhteydessä käydään läpi toisen asteen keskeyttämisen syyt ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi sekä tehdään selvitys maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta.

Lisäksi osana oppivelvollisuutta **kehitetään toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta helpottamaan siirtymistä toisen asteen koulutukseen**.

Hallitusohjelman mukaan määrärahatarpeet tulee varmistaa jokaisen opinto- ja tukimuodon kohdalla. Oppivelvollisuustehtävään liittyvien erilaisten koulutusmuotojen järjestäjille korvataan täysimääräisesti oppivelvollisuustehtävään liittyvät kustannukset.

Hallitusohjelmassa myös todetaan, että opinto-ohjausta vahvistetaan eri koulutusasteilla. Hallitusohjelman mukaan selvitetään sitovat mitoitukset opinto-ohjaajien määrästä toisen asteen koulutuksessa ja jälkiohjausvelvoitteen ulottamisesta ammatilliseen koulutukseen sekä tukiopinto-ohjaus peruskoulusta toiselle asteelle osana oppivelvollisuusiän korotuksen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen valmistelua.

Hallitusohjelmassa nostetaan esille myös osaamisen tunnistaminen, ja siten: *"Laaditaan kansalliset osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet, joiden tavoitteena on tehdä eri tavoin hankittu yksilön osaaminen näkyväksi työelämässä ja koulutusjärjestelmässä."*

Oppivelvollisuuden laajentaminen vaikuttaa myös työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön rooleihin palvelujärjestelmässä.

[1]

https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/sallistava-ja-osaava-suomi-sosiaalisesti-taloudellisesti-ja-ekologisesti-kestava-yhteiskunta

TPY:N NÄKEMYKSET

OPPIVELVOLLISUUDEN LAAJENNUS EI YKSINÄÄN RIITTÄVÄ RATKAISU

- Kouluttautumisen tukeminen, koulupudokkuuden vähentäminen ja koulutuksen läpäisyn vahvistaminen ovat tarkoituksenmukaisia ja kannatettavia tavoitteita. Koulutus edistää yhteiskuntaan integroitumista ja työllistymistä. **TPY suhtautuu oppivelvollisuusiän nostoon myönteisesti, mutta korostaa, ettei oppivelvollisuuden laajentaminen yksinään ole riittävä ratkaisu nuorisotyöttömyyden vähentämiseen, nuorten työllisyyden kohentamiseen tai syrjäytymisen ehkäisyyn.**
- Koulutusasteen nostamisessa ja yhteiskunnallisen ulkopuolisuuden vähentämisessä on kyse kokonaisuudesta, jossa keskiöön tulee nostaa myös koulutuksen laatu ja tukipalvelut niin perusopetuksessa kuin toisella asteella sekä muu koulutusta tukeva palvelujärjestelmä sote-palveluista työllisyyspalveluihin. **Koko ikäluokkaa koskevan oppivelvollisuuden lisäksi on tarjottava yksilöllisiä tukipalveluita niille nuorille, jotka tarvitsevat vahvempaa tukea ja ohjausta tai ovat syrjäytymisvaarassa.** Oppivelvollisuuden laajentamisen ohella tarvitaan siis myös ns. täsmätoimia, jotka kohdistuvat niihin nuoriin, jotka ovat vaarassa jäädä ilman toisen asteen tutkintoa.
- **Työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö ovat palveluita, jotka tukevat koulutusjärjestelmää ja mahdollistavat kouluttautumista.** Olennaista on, että yksilöllisiin tarpeisiin vastataan riittävän ajoissa: ulkopuolisuuden taustalla on syitä, jotka tulee selvittää ja joissa tarvitaan tukea. Ilman tukipalveluita riskinä on, että nuorten ongelmat vain siirtyvät ja mahdollisesti pahenevat. **TPY korostaa, että oppivelvollisuutta laajennettaessa on tärkeää turvata riittävät ja laadukkaat tukipalvelut niille nuorille, jotka tarvitsevat yksilöllistä ja erityistä tukea ja ohjausta.**

TYÖPAJATOIMINTAA VAHVISTETTAVA KOULUTUKSEN TUKIPALVELUNA

- Työpajatoiminta on osa aktiivista koulutus-, työvoima- ja sosiaalipolitiikkaa. Työpajatoiminta vahvistaa arjenhallintataitoja, tukee sosiaalista vahvistumista ja edistää koulutukseen ja työelämään sijoittumista. **Työpajatoiminta mahdollistaa yksilölliset koulutuspolut tarjoamalla kokonaisvaltaista valmennusta** haasteellisessa elämäntilanteessa oleville. Työpajatoiminta tukee opintoalan löytymistä ja koulutukseen kiinnittymistä, kasvattaa osaamista sekä ehkäisee keskeyttämistä ja tukee opintojen loppuun suorittamista. Työpajojen tarjoama yksilöllinen valmennus, kertyvän osaamisen tunnistaminen ja sosiaalisesti vahvistava yhteisö tukevat osaltaan myös nuorten koulukuntoisuutta.
- Työpajat ovat toimineet jo pitkään koulutuksen järjestäjien kumppaneina erityisesti ammatillisessa koulutuksessa. **Jatkossa työpajat voivat tarjota koulutusjärjestelmälle tukeaan aiempaa laajemmin ja asemoitua lähemmäs koulutuksen kenttää.** Työpajatoimintaa ei kuitenkaan tule liittää osaksi toisen asteen koulutusta, vaan säilyttää sen monialainen ja joustava luonne osana koulutus-, työvoima- ja sosiaalipolitiikkaa.
- Oppimisympäristöinä työpajat ovat ohjauksellisia, työvaltaisia ja yhteisöllisiä. Työpajatoiminnassa kyse on ennen kaikkea epävirallisesta oppimisesta. Monilla työpajoilla voi kuitenkin suorittaa tutkinnon osia tai kokonaisia tutkintoja, ja ne toimivat osaamisen näyttöympäristöinä. Työpajat tarjoavat erilaisia tukipalveluja myös keskeyttämisvaarassa oleville ja kokonaisvaltaista ja monialaista tukea tarvitseville opiskelijoille, ja tätä roolia kannattaa jatkossa vahvistaa. **Työpajojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyön tulee olla sopimuksellista, ja työpajojen tulee saada tarjoamastaan valmennuksesta tarkoituksenmukainen korvaus.** Työpajoilla on siis vahvaa ammattitaitoa toteuttaa osaamisen tunnistamista ja tukea sen tunnustamisen prosessia.
- TPY katsoo, että työpajojen asemoituessa aiempaa lähemmäs koulutusta niiden roolit laajenevat, ja niiden rahoitusta tulee vahvistaa. **Työpajatoiminnan valtionrahoitus on turvattava ja laajennettava vastaamaan kasvanutta tehtäväkenttää. Lisäksi työpajojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyötä tulee tukea valtakunnallisilla kehittämistoimilla.**

ETSIVÄÄ NUORISOTYÖTÄ VAHVISTETTAVA KOULUTTAUTUMISTA MAHDOLLISTAVANA PALVELUNA

- Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, joka tarjoaa yksilöllistä tukea ja ohjausta koulutuksen, työn ja palveluiden ulkopuolella oleville nuorille. Etsivässä nuorisotyössä vahvistetaan nuoren sisäistä motivaatiota, kykyä asettaa tavoitteita sekä taitoja, joilla kiinnittyä palveluihin ja jatkopoluille. **Myös etsivä nuorisotyö tukee osaltaan koulukuntoisuutta ja nuoren mahdollisuuksia kouluttautumiseen.** Etsivä nuorisotyö vahvistaa nuorten hyvinvointia ja toimii rinnalla kulkevana tukena palveluihin hakeuduttaessa.
- Etsivän nuoristyön tulee pysyä lähellä nuoren elinpiiriä ja siinä tulee näkyä vahva nuorisotyöllinen osaaminen. Nuoren aito kohtaaminen mahdollistuu, kun yhdellä etsivällä on kohtuullinen määrä ohjattavia nuoria, eikä työmuoto kavennu pelkäksi palveluohjaukseksi tai muiden järjestelmien puutteiden korjaamiseksi. Etsivän nuorisotyön tuottamaa tietoa tulee hyödyntää nuorten elinolojen parantamisessa. **Etsivän nuorisotyön valtionrahoitusta on vahvistettava ja siirrettävä budjettipohjaiseksi. Etsivän nettityön mahdollisuutta tulee vahvistaa perinteisen toiminnan rinnalla.**

KOULUTUKSEN LAATU, KOULUTUKSEN TARJOAMAT TUKIPALVELUT JA MONIALAINEN YHTEISTYÖ

- Nuorten koulukuntoisuus on herättänyt keskustelua. Nuorilla tulee olla riittävät valmiudet käydä koulua ja opiskella. Heikko koulukuntoisuus, arjenhallintaan, mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät ongelmat heikentävät koulutukseen kiinnittymistä ja lisäävät opintojen keskeyttämistä. **Koulutuksen järjestäjillä tulee olla riittävät tuki- ja ohjauspalvelut sekä opiskelijahuollon palvelut tukea yksilöllistä ja erityistä tukea tarvitsevia nuoria.** Olennaista on myös monialainen yhteistyö sekä muun palvelujärjestelmän tarjoamien palvelujen saavutettavuus. Tällä hetkellä puutetta on erityisesti nuorille räätälöidyistä mielenterveys- ja päihdepalveluista. **Nuorille suunnatut matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut tulee olla nykyistä paremmin ja nopeammin saavutettavissa.**

- Toisen asteen koulutuksen laatua tulee kokonaisuudessaan parantaa, niin että tukea ja ohjausta tarvitsevat nuoret ja erilaiset oppijat pystytään huomioimaan nykyistä paremmin. Erityisesti ammatilliseen koulutukseen on aiemmin kohdennettu mittavia rahoitusleikkauksia, ja ne ovat heikentäneet koulutuksen laatua sekä tuki- ja ohjauspalveluita. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on nostettava, jotta koulutuksen laatu ja tukipalvelut voidaan turvata.
- Huomiota tulee kiinnittää myös perusopetukseen, sen laatuun ja tarjottaviin oppilashuollon palveluihin ja muihin ohjauspalveluihin. **Työpajatoiminnalla on keskeinen rooli perusopetuksen jälkeisessä nivelvaiheessa sen mahdollistaessa nuorille tarvittavaa yksilöllistä tukea ja ohjausta.** Kaikilla nuorilla tulee olla riittävät valmiudet siirtyä toiselle asteelle. Tämä koskee sekä tiedollista puolta että koulukuntoisuutta. Lisäksi perusasteella tarjottavaa opinto-ohjausta tulee vahvistaa ja kehittää.